

Вітаємо з 10-річчям Коростеньський центр соціально-психологічної реабілітації!

26 листопада відбулося урочисте святкування 10-річчя Коростенського центру соціально-психологічної реабілітації. Від Києво-Святошинського ЦСПР на заході були присутні директор Центру Ангеліна Лахтадир та заступник директора Ганна Яценко. Коростенський Центр – це наш ровесник і побратим, з котрим нас пов'язують теплі і дружні стосунки.

Серед почесних гостей були присутні начальник відділу комплексного медико-санітарного забезпечення постраждалих громадян Департаменту у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи МНС України Антоніна Іщенко; координатор Програми ЮНЕСКО – Чорнобиль (1992-1995р.р.) Оксана Гарнець; заступник голови Бородянської районної державної адміністрації Сергій Колосовський, Керівник Чорнобильської Програми Відродження та Розвитку (ЧПВР) ПРООН Павло Замостьян; менеджер ЧПВР з питань інформаційної політики масової комунікації та зв'язків з громадськістю Дзвінка Качур

та інші.

Коростенський центр соціально-психологічної реабілітації населення та його інформування з питань подолання наслідків Чорнобильської катастрофи було створено у серпні 2000 року. Вибір був не випадковим: Коростень – це промислове місто, яке знаходиться в зоні добровільного відселення і вважається найбільшим населеним пунктом по кількості потерпілих в результаті Чорнобильської катастрофи.

У штаті Центру працюють 20 чоловік, із них фахівці: 3 практичних психологи, 3 соціальних педагоги, художній керівник, педагог-організатор, фахівець по зв'язках з громадськістю і пресою (соціолог). Діяльність фахівців Центру має на меті розвиток громади, зниження соціальної напруги, формування у людей адекватного ставлення до радіаційної безпеки, підвищення рівня психологічної культури населення.

Починаючи з 2000 року Коростенський Центр брав участь у міжнародних програмах та проектах, що реалізовувались на території м. Коростеня та Коростенського району.

Серед партнерів Центру можна відмітити Чорнобильську програму

Відродження та Розвитку ПРООН, TACIS, американську громадську організацію FOCCUS.

Центр тісно взаємодіє з Міністерством України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи та з обласною державною адміністрацією.

Психологічні ризики бездітності

Автор: Марія КИРИЛЕНКО

Доводиться спостерігати, як молоді люди дедалі частіше відмовляються від того, щоб мати дітей. Проте будь-яке рішення має прийматися усвідомлено. Тому буквально кілька слів про деякі психологічні ризики свідомої відмови від материнства чи батьківства.

Набагато відповідальнішим є таке рішення для жінок. Їм відпущено менше часу на те, щоб визначитися в бажанні мати дитину, і при цьому далеко не завжди згодом є можливість «передумати»: то час минув, то супутник життя випарувався, то далися ознаки наслідки абортів... У чоловіків із цим простіше – фізіологічний період можливого батьківства в них довший, та й коли йде до іншої супутниці життя під «вагомим» приводом палкого бажання мати дітей – найближче оточення зустрічає це з розумінням і навіть повагою.

Але, хай там як, тільки сама жінка має право вирішувати, бути чи не бути їй матір'ю.

«Я не створена для материнства»

Набір аргументів у молодих жінок, як правило, стандартний: «Не хочу жертвувати своєю свободою»; «Надто багато сил вкладено в кар'єру, щоб «усе зіпсувати»; «Я не люблю дітей, вони мене дратують»; «Страшно й подумати про соплових малят, котрі весь час плачуть»; «Нема чого злидні плодити – моя дитина повинна отримати все найкраще, от вийдемо на «нормальні» заробітки (купимо квартиру, побудуємо будинок), а потім...»; «Навіщо псувати собі молодість – треба нагулятися, поподорожувати, пожити для себе, а тоді подивимося»; «Вагітність і пологи можуть зіпсувати мою зовнішність»; «Я боюся погладшати»; «У нас чудові стосунки з чоловіком, з появою дитини вони можуть погіршитися»; «Я не здатна бути люблячою матір'ю»; «Я так натерпілася від своїх батьків, що боюся стати такою самою мучителькою для своєї дитини»; «У мене погане здоров'я – не можна давати життя ще одній хворій істоті»; «У мене чудове здоров'я, а після пологів я можу почати хворіти»; «Народивши, жінка зупиняється в розвитку, а я, як натура творча, спроможна досягти багато чого»; «Я не для цього створена».

І не завжди зрозуміло – що це, серйозна виважена позиція чи своєрідне заклинання, затверджені формули для оточення, а можливо, своєрідна «димова завіса», за якою криються приховані мотиви і комплекси: егоїзм, невміння жити задля інших, неготовність брати на себе відповідальність, лінощі, страх перед болем, некомпетентністю (а раптом буду поганою матір'ю), небажання відмовитися від частини комфорту?..

Звичайно, це може бути й відповідальне рішення, яке заслуговує на всіляку повагу і розуміння. Найголовніше, щоб приймалося воно з урахуванням усіх аспектів даної проблеми. Адже будь-яке порушення законів природи завжди травматичне й приховує в собі додаткові ризики. Залишимо лікарям розгляд фізіологічних наслідків свідомої відмови від материнства. Поговоримо про бездітність у плані суто психологічному. А в цьому аспекті жінки й чоловіки практично рівні.

«Мы – спина к спине – у мачты, против тысячи – вдвоем!»

Серйозна небезпека криється в тому, що бездітні пари в будь-якому випадку опиняються під неабияким суспільним пресингом. Якби можна було залишатися бездітними й при цьому не піддаватися тиску з боку оточення, то з погляду душевного здоров'я все було б набагато простіше. А ситуація може скластися так, коли подружжя об'єднується «проти всіх», спочатку відстоюючи своє право не народжувати дітей, а згодом переходячи до повної конфронтації з найближчими людьми. Звичка постійно «тримати оборону» може, на жаль, остаточно утвердити їх у рішенні, яке спочатку здавалося тимчасовим. Можна пояснити й порушення стосунків із ровесниками, у яких із появою дітей змінюються інтереси, спосіб життя, світогляд. У результаті може утворитися хворобливий симбіоз бездітного подружжя, яке підживлюється відчуттям «ми не такі». Замкнувшись одне на одному, сімейна пара нерідко перетворює своє життя на постійне з'ясування стосунків.

Прагнення людини до продовження роду проявляється не тільки в статевому потягу та бажанні пустити у світ істоту, подібну собі, а й у не менш сильному бажанні про когось піклуватися. Якщо немає дітей, людина шукає і знаходить інший об'єкт для своєї нереалізованої турботи. Наприклад, можна спостерігати «удочеріння» чи «всиновлення» чоловіка/дружини. У бездітних парах дуже часто один грає роль «вічно маленького», а інший бере над ним опіку. Проте подібне становище не вічне. Згодом комусь із них можуть набриднути ці ігри. Туга за батьківством дуже часто прокидається в чоловіків на схилі літ – у той час, коли жінка вже не може бути матір'ю. Шлюб розпадається.

Що іноді відбувається з бездітною людиною

Згадаємо також деякі можливі ризики, що стосуються особистісного розвитку й подальшої долі окремої бездітної людини:

- Гальмування з дозріванням особистості. Саме серед бездітних часто можна спостерігати «вічних хлопчиків і дівчаток».

- Втеча у хворобу, підозрілість, перебільшення своїх болячок з тим, щоб пояснювати ними неможливість виносити й народити дитину (аж до самоінвалідації).
- Претензії на елітарність; хворобливе бажання самоствердитися, показати свою винятковість порівняно з іншими людьми, здатними лише «плодити собі подібних». Можливі ігри на кшталт: «Я – особлива»; «Мене ніхто не розуміє»; «Невизнаний геній»; «Не від світу цього»; «Служіння людству»...
- Розвиток егоїзму, егоцентризму, скупості, зацикленості на речах, безглузлого накопичення. У людини може так і не проявитися готовність брати на себе відповідальність за іншу людину, бажання/вміння віддавати іншому – речі, почуття, життя...
- Зіпсований характер, дратівливість, нетерпимість, руйнування особистості. Спочатку дратують чужі вередливі діти; друзі/подруги, зосереджені на всіх цих «пелюшках-сорочечках»; нетактовні безцеремонні родичі, колеги й сусіди, «які лізуть в особисте життя» із запитаннями про нащадка. Потім дратує вже все підряд, людина стає жовчною і нестерпною.
- Ригідність, консервативні погляди, неприйняття прогресу, відторгнення будь-яких реалій, пов'язаних із підростаючим поколінням.
- Труднощі у стосунках із молодими колегами, підлеглими, клієнтами, учнями тощо. Наявність власних підростаючих дітей, як правило, дає змогу краще розуміти молодих, терпиміше ставитися до їхнього світогляду, способу життя, манери вдягатися.
- Схильність до надмірної опіки батьків, які старіють (чи одного з них) аж до їхньої штучної інвалідації. У цьому випадку досягається подвійний ефект: є і постійний об'єкт для піклування, і «вагома» причина не заводити дітей.
- Заглиблення у [«світ тварин»](#): присвята себе служінню чотириногим друзям, прихильність до яких може мати нездоровий хворобливий характер.

- Зміщення шкали цінностей – кар'єра, творчі пошуки, розваги, модні тусовки сприймаються людиною як головне в житті. Згодом можлива переоцінка цінностей, крах ілюзій, жаль з приводу допущених помилок, загострене відчуття самотності, депресивні стани, відчуття змарнованого життя.

Бездітність – поняття відносне

І все це може приключитися з кожною бездітною людиною? Аж ніяк. Серед бездітних можна зустріти скільки завгодно людей самодостатніх, товариських, які вміють радіти життю, веселих альтруїстів, які люблять чужих дітей і т.п. Тоді, можливо, від усього цього застраховані ті, хто має дітей? І знову ні. Є безліч багатодітних егоїстів,

скнар і безвідповідальних лінюхів. Йдеться лише про те, що в бездітних існує **ПІДВИЩЕНИЙ РИЗИК** прояву певних психологічних проблем. Не більше того.

Можна (дуже умовно, звісно) вести мову про таке явище, як **психологічна бездітність**, яка зовсім не збігається з фізіологічною. Наприклад, жінка, яка не може мати дітей, присвячує себе племінникам, дарує їм свою здорову любов і розумну турботу; прив'язана до дітей своїх родичів чи подруг, а можливо, і до своїх вихованців у дитячому колективі. Вона відкрита до любові, турботи про інших і сповнена добрих почуттів. З психологічної точки зору її не можна назвати бездітною. Це справедливо й стосовно чоловіків. Ті подружні пари, яких не уразив вірус психологічної бездітності, дуже часто усиновлюють дитину, що є для них природним і закономірним проявом бажання присвятити комусь своє життя.

І, навпаки, можна казати про психологічну бездітність тих, у кого росте дитина, яка так і не пробудила батьківських чи материнських почуттів, не торкнулася струн душі, не навчила думати не тільки про себе, не спонукала до особистісного зростання. На жаль, психологам дуже часто доводиться працювати

з дітьми саме таких батьків.

Навіщо нам ці діти? Для щастя і проблем!

А може, все-таки праві ті, хто не прагне до батьківства, – час нині непростий. Але якщо кинути навіть побіжний погляд на нашу недавню історію, буде дуже непросто відшукати досить тривалий період повного соціального спокою і благоденства – війни, революції, епідемії, тривалі періоди розрухи й голоду, масові репресії... Але діти народжувалися... Через дурість? Через недогляд? Чи відповідно до вищої ідеї продовження роду людського? І взагалі – навіщо нам ці діти?

Поставивши це запитання півсотні хлопчиків і дівчаток (чи вже юнаків і дівчат?!) 14–15 років, вдалося отримати дуже цікаві відповіді, в яких одночасно відбита точка зору і дитини, і без п'яти хвилин батька чи матері.

Найбільш частою була, звичайно, традиційна відповідь – «для продовження роду людського». Проте з'ясувалося, що нашим підліткам не чужий і державний підхід: «Діти потрібні для збільшення чисельності населення нашої країни»; «для збільшення армії»; «для розвитку економіки»; «щоб було більше спортсменів і розумних людей».

Водночас спостерігалися і більш приземлені відповіді: «Для продовження роду і прізвища»; «щоб хтось пам'ятав про тебе після смерті»; «для допомоги в старості»; «щоб було кому заповісти майно»; «для зміцнення шлюбу»...

Та більшість відповідей підкуповують свіжістю підходу: «Діти потрібні, щоб було заради кого жити»; «щоб їх любити»; «щоб бачити радісні обличчя»; «щоб розповідати їм казки і дивитися з ними мультики»; «щоб не відставати від життя і почуватися молодими»; «для радості»; «для турботи»; «щоб було веселіше»; «щоб у батьків були друзі»; «щоб було кому дарувати свою любов»; «щоб не було нудно»; «щоб виховувати їх»; «щоб вони допомагали в вирішенні проблем»; «щоб на них витратити гроші»; «щоб не спати ночами»; «щоб було за ким прати й прибирати»;

«щоб передати їм свій досвід»; «для підтримки»; «щоб було на кого покричати»; «щоб було на кого покластися»; «для нових відчуттів у житті»; «щоб було куди подіти свою енергію»; «щоб життя було смугастим»; «для зняття напруженості»; «для спокійної старості»; «для криків і турбот»; «для щастя і проблем»...

І ще кілька висловлювань: «Діти – це найкраще, що в нас може бути, від них залежить наше майбутнє». «Діти – це радість, кожна жінка повинна стати матір'ю». «Діти – це добре»...

[“Дзеркало тижня”, № 44 \(824\) 27 листопада – 3 грудня 2010](#)

Готується договір про співпрацю двох Центрів

У листопаді 2010 року відбулася робоча зустріч керівництва та робочих колективів двох Центрів – Києво-Святошинського центру соціально-психологічної реабілітації населення (ЦСПР) та Києво-Святошинського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. Відбувалося це гарної осінньої днини на мальовничій території екологічного Центру.

Під час екскурсії територією екологічного Центру

Обидва районні Центри розташовані в м.Боярка і працюють з дітьми та шкільною молоддю і мають спільні напрямки роботи, приміром, пропагують у молодіжному середовищі здоровий спосіб життя, сприяють змістовному дозвіллю та займаються екологічною просвітою. Звичайно, кожен із Центрів має свою специфіку, оскільки працюють у цих установах спеціалісти зовсім різного профілю. Різняться також матеріально-технічна база: екологічний Центр має велику земельну ділянку, а психологічний – конференц-залу і зручні приміщення для гурткової роботи з дітьми. Тож директорам було про що поговорити. Ангеліна Лахтадир і Оксана Лисенко обговорили основні положення майбутнього договору про співпрацю, намітили спільні заходи та тематику майбутніх спільних програм, погодили між собою методичні питання та планування на 2011 рік.

Директори Центрів Ангеліна Лахтадир і Оксана Лисенко

А для всього колективу ЦСПР було проведено змістовну ознайомчу екскурсію. Директор екологічного центру Лисенко Оксана Олександрівна розповіла про всі напрямки діяльності спеціалістів, зупиняючись на багатьох методичних питаннях.

Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді – це профільний позашкільний навчальний заклад. В екологічному Центрі проводиться змістовна робота по вивченню та розумінню залежності стану здоров'я від екологічних факторів, впливу природи на емоційний і психічний стан людини. Гурток «Іпотерапія» сприяє покращенню здоров'я у дітей з такими тяжкими захворюваннями як дитячий церебральний параліч. Спеціалісти також побували в теплиці, музеї хліба, на виставці декоративно-прикладного мистецтва. Наразі договір про співпрацю між Центрами готується до підписання.